

**Tvarkytų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų valdymo rekomendacijų
parengimas**

Paslaugų pirkimo sutartis Nr. F4-2014-107

**Gamtinių buveinių tvarkymo modelių ir tvarkymo priemonių efektyvumo
stebėsenos standartizuotos metodikos ir vieningi geros būklės indikatoriai**

Priedas Nr. 3
Gyvūnų rūšių monitoringo metodikos

Turinys

PAUKŠČIAI.....	4
Didysis baublys (<i>Botaurus stellaris</i>)	4
Nendrinė lingė (<i>Circus aeruginosus</i>).....	4
Švygžda (<i>Porzana porzana</i>).....	5
Pilkoji gervė (<i>Grus grus</i>).....	5
Upinė žuvėdra (<i>Sterna hirundo</i>).....	5
Griežlė (<i>Crex crex</i>)	6
Gaidukas (<i>Philomachus pugnax</i>).....	6
Stulgys (<i>Gallinago media</i>).....	7
Juodakrūtis bėgikas (<i>Calidris alpina schinzii</i>).....	8
Mažasis kiras (<i>Larus minutus</i>)	8
Juodoji žuvėdra (<i>Chlidonias niger</i>)	8
Tetervinas (<i>Tetrao tetrix</i>).....	9
Dirvinis sėjikas (<i>Pluvialis apricaria</i>).....	9
Dirvoninis kalviukas (<i>Anthus campestris</i>).....	10
Pievinė lingė (<i>Circus pygargus</i>)	10
Paprastoji medšarkė (<i>Lanius collurio</i>)	11
Lygutė (<i>Lullula arborea</i>).....	11
Pilkoji meleta (<i>Picus canus</i>)	11
Mėlyngurklė (<i>Luscinia svecica</i>)	12
Tikutis (<i>Tringa glareola</i>)	12
Mažasis erelis rėksnys (<i>Aquila pomarina</i>)	12
Tulžys (<i>Alcedo atthis</i>)	13
VABZDŽIAI.....	13
Didysis auksinukas (<i>Lycaena dispar</i>)	13
Pleištinė skėtė (<i>Ophiogomphus cecilia</i>).....	14
Šarvuotoji skėtė (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>).....	14
Auksuotoji šaškytė (<i>Euphydryas aurinia</i>)	15
Raudonpilvė kūmutė (<i>Bombina bombina</i>)	15
Kartuolė (<i>Rhodeus sericeus</i>)	16
Paprastasis kirtiklis (<i>Cobitis taenia</i>)	16
ŽINDUOLIAI	16
Kūdrinis pelėausis (<i>Myotis dasycneme</i>)	16
Europinis plačiaausis (<i>Barbastella barbastellus</i>)	17

Šis priedą sudaro tikslinės gyvūnų rūšys, dėl kurių buvo tvarkomos Natura 2000 teritorijos ir jų palaikymui rengiamos rekomendacijos įgyvendinant projektą „**Tvarkytų Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijų valdymo rekomendacijų parengimas**” (Paslaugų pirkimo sutartis Nr. F4-2014-107). Minėtoms rūšims, dokumente rekomenduojami indikatoriai, kurių stebėsenos duomenys naudojami atliekant teritorijų tvarkymo modelių ir tvarkymo priemonių efektyvumo stebėseną.

Žemiau pateikiami indikatoriai apima stebimo rūšies populiacijos teritorijoje įvertinimą bei buveinės savybių, atitinkančių gerą būklę rūšies atžvilgiu užimamo ploto įvertinimą.

Rekomenduojami indikatoriai daugelyje atveju atitinka Europos Bendrijos svarbos rūšių monitoringo metodikoje renkamus parametrus. Todėl rekomenduojama rentis šiomis metodikomis norint gauti papildomos informacijos apie rūšių ir buveinių savybes bei kaip patarimus kaip atlikti stebėseną.

PAUKŠČIAI

Didysis baublys (*Botaurus stellaris*)

tebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
1	2	6
Didysis baublys (<i>Botaurus stellaris</i>)	Patino balsas (registruotas ne mažiau kaip dviejų apskaitų metu)	Teritoriją užėmęs patinas yra užimtos lizdinės teritorijos bei perėjimo joje požymis ir vertinamas kaip populiacinis vienetas. Pirmosios dvi apskaitos vykdomos balandžio pirmą ir balandžio paskutinę–gegužės pirmą dekadą. Papildoma apskaita – gegužės antrą dekadą. Jeigu per pirmąsias dvi apskaitas visi patinai buvo girdimi tose pačiose vietose, trečiosios apskaitos daryti nebūtina. Tačiau jei per tris apskaitas didžiojo baublio balsas konkrečioje vietoje girdėtas tik vieną kartą, tai reiškia, kad patinas neprisiviliojo patelės, ir todėl jo balsas nėra vertinamas kaip rūšies perėjimo įrodymas.
	Rūšiai tinkamų (sekliai apsemtų) nendrynų plotas	Nendrės nebuvo ištiesai šienaujamos ar deginamos (perėjimo ir maitinimosi buveinės visiškai išsaugotos)
	Išlikusi nendryno masyvo fragmentacija	Išlikusi augalijos masyvų fragmentacija (mozaikiškumas), nendrynais užaugo iki 1/3 buvusių atviro vandens plotelių
	Plotas kuriame nendrės auga iš vandens	Perėjimo buveinėse nendrynai augantys iš vandens (nendrynai nesusėja dėl natūralaus durpės kaupimosi ir pelkėjimo)

Nendrinė lingė (*Circus aeruginosus*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
1	2	6
Nendrinė lingė (<i>Circus aeruginosus</i>)	Su maistu į lizdą besileidžiantys paukščiai.	Registruojami patelėms maistą perduodantys patinai arba abu suaugę su maistu į lizdą besileidžiantys paukščiai. Todėl apskaitos vienetas yra tiek patinas, tiek kartu jaunikius maitinanti pora. Jų skaičius prilyginamas perinčių porų skaičiui. Nesėkmingai perėjusios poros taip pat skaičiuojamos kaip perinčios populiacijos vienetas.
	Rūšiai tinkamų šlapių nendrynų plotas	Nendrynai nebuvo šienaujami; Ištiesai iššienauta iki 1/3 nendryno ploto; Nendrės nebuvo deginamos; Išdeginta iki 1/3 nendryno ploto; Nendrynuose nėra sumedėjusios augalijos arba ji aptinkama tik sporadiškai.
	Nendrynų ir švendrynų užmirkimo lygis	Nendrynai ir švendrynai auga iš vandens

Švygžda (*Porzana porzana*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Švygžda (<i>Porzana porzana</i>)	Patinų balsai	Populiacijos dydis – porų skaičius, nustatomas pagal patinų balsų skaičių. Vienas balsas reiškia vieną perinčią porą. Stebėjimai (balsų pasiklausymo) atliekami tris kartus tose pačiose vietose
	Rūšiai tinkamų šlapynių (šlapių pievų, žemapelkių, tarpinių pelkių, užpelkėjusių paežerių, išekspluototų durpynų) hidrologinis režimas	Rūšiai tinkamų šlapynių gera buveinės būklė turi atitikti vieną iš šių sąlygų: <ul style="list-style-type: none"> • teritorija neapsemta, bet drėgna; • visa teritorija sekliai apsemta (<30 cm); • iki 1/3 teritorijos giliai apsemta (>30 cm).
	Rūšiai tinkamų šlapynių (šlapių pievų, žemapelkių, tarpinių pelkių, užpelkėjusių paežerių, išekspluototų durpynų) neužžėlimas	Teritorijoje netanki aukšta (nendrynai ar krūmai) arba nedideli ploteliai tankios augalijos užima ne daugiau kaip 30 % visos Teritorijos.

Pilkoji gervė (*Grus grus*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Pilkoji gervė (<i>Grus grus</i>)	Registruojama veisimuisi besirengianti paukščių pora	Populiacijos vienetas yra pora. Vizualinių ir akustinių registracijų metu kiek galima tiksliau nurodoma teritorijoje besilaikančių paukščių skaičius.
	Hidrologinio režimo dirbtinės kaitos nebuvimas	Hidrologinio režimo dirbtinės kaitos nepastebėta; Žalingos hidrologinio režimo dirbtinės kaitos nepastebėta
	Miško kirtimų nevykdymas veisimosi metu	Miško kirtimų kovo–liepos mėn. draudžiamose vietose nepastebėta; Pastebėtas vienas miško kirtimo faktas kovo–liepos mėn. draudžiamose vietose; Pastebėti du ir daugiau miško kirtimo faktų kovo–liepos mėn. draudžiamose vietose

Upinė žuvedra (*Sterna hirundo*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti

Upinė žuvėdra (<i>Sterna hirundo</i>)	Aptiktų lizdų skaičius	Populiacijos gausumo įvertinimo rodiklis – perėjusių porų skaičius. Skaičiuojami visi aptikti lizdai. Taip pat būtina nurodyti ne tik užregistruotų dėčių, bet ir lizdų, kuriuose apskaitos metu aptikta jauniklių, skaičių. Svarbu nurodyti ir tikėtinais mestų lizdų skaičių (kuriuose kiaušiniai pažeisti, labai nešvarūs ir/ar aplipę apnašomis ar pan.
	Plotas, kuriame nėra trikdomi perintys paukščiai	Žuvėdrų perėjimo vietose ir 50 m pločio juostoje aplink jas nepastebėta besilankančių žmonių ar jų veiklos pėdsakų; 200 m pločio vandens juostoje apie veisimosi vietas motorinėmis plaukiojimo atvejų transporto priemonėmis nenustatyta
	Perėjimo sėkmingumas	Žuvusių paukščių ar jų dėčių dėl plėšrūnų veiklos nėra
	Tinkamų buveinių (salų ar vandens telkinių pakrančių) neušžėlimas aukštąja žoline arba sumedėjusia augalija veisimosi sezono pradžioje	Sala ar vandens telkinio pakrantė visiškai neapžėlusi aukštąja žoline ar sumedėjusia augalija

Griežlė (*Crex crex*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Griežlė (<i>Crex crex</i>)	Griežiančių patinų skaičius	Nustatytas maksimalus patinų skaičius tiriamoje teritorijoje.
	Žemės ūkio veiklos intensyvumas atvirame kraštovaizdyje	Apskaitų maršrute nėra ariamos žemės ir krūmynų
	Pievų ir ganyklų naudojimo intensyvumas	Ganoma ne daugiau nei 1 SGV* viename hektare. Ganymas ir šienavimas vykdomas nuo liepos 15 d.

Gaidukas (*Philomachus pugnax*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Gaidukas (<i>Philomachus pugnax</i>)	Perinčių patelių skaičius	Gausumas vertinamas remiantis perinčių patelių skaičiumi. Tačiau rūšies pakankamai gausi populiacija gali įsikurti tik esant intensyvioms patinų tuoktuvėms balandžio–gegužės mėn. Todėl jeigu patinų tuoktuvės nėra stebimos, patelių paieška neturi prasmės, nes tuo atveju gali būti aptinkamos tik pavienės patelės, o ne reikšmingos vietinės populiacijos. Todėl veisimosi sezono pradžioje stebėtojas turi įvertinti, ar teritorijoje susiformuoja gaidukų tuokvietės.
	Ūkininkavimo intensyvumas rūšiai tinkamose	Ganoma ekstensyviai – iki 1 *SGV/ha, šienaujama po liepos 1 d.

	vietose perėjimui (atviros žemažolės užliejamos pievos ir ganyklų pakraščiai, atviros žemapelkės)	
	Buveinės plotas dengiamas žemaūge žole.	Pieva visiškai neapžėlusi aukštąja žoline ar sumedėjusia augalija
	Hidrologinio režimo stabilumas	Hidrologinio režimo pokyčių nėra

Stulgys (*Gallinago media*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Stulgys (<i>Gallinago media</i>)	Patinų besilankančių tuokvietėse skaičius	Stulgių gausumas vertinamas remiantis patinų, besilankančių tuokvietėse, skaičiumi. Apskaitos potencialiose veisimosi buveinėse ir tuokvietėse vykdomos du kartus per sezoną: gegužės pirmą–antrą ir birželio pirmą dekadomis. Jei atskirų tuokviečių neberasta antrosios apskaitos metu arba kai aptikta iki tol nežinoma tuokvietė, birželio antrą dekadą duomenims patikslinti atliekama trečioji apskaita.
	Ūkininkavimo intensyvumas rūšiai tinkamose reguliariai apsemtose derlingų upių slėnių pievose, atvirose žemapelkėse	Ganoma ekstensyviai – iki 1 *SGV/ha; Šienaujama po liepos 15 d
	Rūšiai tinkamų reguliariai apsemtų derlingų upių slėnių pievų, atvirų žemapelkių apžėlimas nendrėmis arba užaugimas sumedėjusia augalija	Nendrių sąžalynai ar užaugimas sumedėjusia augalija neviršija 10% projekcinio padengimo.
	Hidrologinio režimo stabilumas (lyginamas pokytis tarp pirmosios ir antrosios apskaitų)	Hidrologinio režimo pokyčių nėra

	Numanomose perimvietėse vyraujanti augalija	Numanomose perimvietėse vyrauja kupstinių viksvų augalija
--	---	---

Juodakrūtis bėgikas (*Calidris alpina schinzi*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Juodakrūtis bėgikas (<i>Calidris alpina schinzi</i>)	Tuoktuvinius skrydžius atliekantis ir giedantis patinas	Tuoktuvinius skrydžius atliekantis ir giedantis patinas nurodo lizdinę teritoriją. Atskirai registruojami pavieniai stebėti paukščiai, kurių pakartotinė registracija antrosios apskaitos metu taip pat leidžia teigti, kad stebimas teritorinis perintis paukštis.
	Ūkininkavimo intensyvumas rūšiai tinkamose žemazolėse pievose/ganyklose	Gyvuliai ganomi 2 SGV/ha intensyvumu derlingose pievose, 1 SGV/h intensyvumu vidutinio derlingumo pievose.
	Rūšiai tinkamų žemazolių pievų/ganyklų apžėlimas aukštąja žoline arba sumedėjusia augalija	Pievos visiškai neapžėlusios aukštąja žoline ar sumedėjusia augalija Veisimosi metu vidutinis žolės aukštis neviršija 20 cm
	Hidrologinis režimas maitinimose vietose	Susiformavę dalinai apsemti vandens plotai, tinkami juodakrūčio bėgiko mitybai, bet maitinimosi vietos nėra apsemtos visiškai.

Mažasis kiras (*Larus minutus*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Mažasis kiras (<i>Larus minutus</i>)	Perinčios poros	Viena pora laikoma rastas lizdas, perintis paukštis, du paukščiai, tupintys greta tinkamoje veistis vietoje. Skaičiuojami visi potencialiose ar iš ankstesnių metų apskaitos žinomose veisimosi vietose perintys paukščiai: tupintys ant lizdų ar skraidantys ore, taip pat patys lizdai, jei įmanoma.
	Plotas, kuriame nėra trikdomi perintys paukščiai	Perėjimo vietose plaukiojimo atvejų įvairiomis plaukiojimo priemonėmis nenustatyta; 200 m pločio vandens juostoje apie veisimosi vietas motorinėmis plaukiojimo transporto priemonėmis nenustatyta.
	Hidrologinio režimo stabilumas perimvietėse	Hidrologinio lygio pokyčių nėra ar jie nedaro jokios įtakos perėjimo vietai

Juodoji žuvėdra (*Chlidonias niger*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti

Juodoji žuvedra (<i>Chlidonias niger</i>)	Paukščių lizdai	Registruojami skirtingi apskaitos vienetai – aptikti lizdai (tarp jų ir tušti), visi pastebėti paukščiai (ne poros), kai dėl specifinių lizdų įrengimo vietų vykdyti lizdų apskaitas yra neįmanoma.
	Plotas, kuriame nėra trikdomi perintys paukščiai	Perėjimo vietose plaukiojimo atveju įvairiomis plaukiojimo priemonėmis nenustatyta; 200 m pločio vandens juostoje apie veisimosi vietas motorinėmis plaukiojimo transporto priemonėmis nenustatyta.
	Hidrologinio režimo stabilumas perimvietėse	Hidrologinio režimo pokyčių nėra ar jie nedaro jokios įtakos perėjimo vietai
	Rūšiai tinkamų vandens telkinių augmenijos pokyčiai dėl vandens telkinio dugno tvarkymo darbų	Vandens telkinių dugno tvarkymo darbai nevykdomi arba nedaro įtakos vandens telkinių buveinės kokybei

Tetervinas (*Tetrao tetrix*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Tetervinas (<i>Tetrao tetrix</i>)	Patinų skaičius tuokvietėse	Maksimalus užregistruotas tetervinų patinų skaičius ir nurodo vietinės populiacijos dydį. Tuoktuvinių metu (balandžio–gegužės mėn.) apskaitos tuokvietėse kartojamos tris kartus: balandžio pirmą–antrą, balandžio trečią ir gegužės pirmą dekadomis. Tuokvietėse kai kurie patinai lankosi iki gegužės vidurio, tačiau tuo metu jų skaičius neparodo tikrosios populiacijos būklės, todėl po gegužės 10 d. tetervinų apskaitos nevykdomos.
	Atvirų buveinių plotas tuokvietėse	Dominuoja atviros buveinės; Sumedėjusi augalija reta, nefragmentuoja atviro kraštovaizdžio
	Tuokviečių plotas užsodintas mišku	Tuokviečių teritorijos plotas neužsodinta mišku

Dirvinis sėjikas (*Pluvialis apricaria*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Dirvinis sėjikas (<i>Pluvialis apricaria</i>)	Individualių teritorijas užsiėmusių patinų skaičius	Porų skaičius įvertinamas skaičiuojant individualias teritorijas užsiėmusius (tuoktuvinius skrydžius atliekančius, nerimaujančius, švilpčiojančius) patinus. Faktiškai pakartotinai toje pačioje vietoje aptiktas patinas, kuriam būdinga panaši elgsena, ar suaugusio paukščio nerimo signalai artinantis parodo, jog pora peri. Vykdomos pilnos perinčios populiacijos apskaitos visoje teritorijoje balandžio antrą–trečią ir gegužės pirmą–antrą dekadomis. Jei veisimosi pradžioje stebimi dviejų paukščių (šiuo atveju, patinų) tuoktuviniai skrydžiai, tai traktuojama ne kaip pora, o kaip potencialiai dvi poros. Tai vėliau tikslinama apskaitą atliekant antrą kartą.

	Hidrologinis režimas veisimosi vietose (atvirose aukštapelkėse) geg užės mėn. antroje pusėje	Teritorija neapsemta, bet šlapia (einant batai apsemiami vandens); Visa teritorija sekliai apsemta, tačiau gausiai kyšo kiminų kupstai (<10 cm); Iki 1/3 teritorijos giliai apsemta (>10 cm)
	Veisimosi vietų (atvirų aukštapelkių) apaugimas sumedėjusia augalija	Sumedėjusi augalija užima mažiau nei 10 proc.

Dirvoninis kalviukas (*Anthus campestris*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Dirvoninis kalviukas (<i>Anthus campestris</i>)	Registruojami giedantys patinai arba nerimaujantys, jauniklius maitinantys paukščiai	Giedančio patino ar jauniklius maitinančių paukščių stebėjimas, ypač jei toje pačioje vietoje paukščiai stebimi abiejų apskaitų metu, laikomas perinčios poros įrodymu.
	Atviro ar reta žole apaugusio grunto plotas	Dominuoja plikas ir reta (prasišviečia plikas gruntas) neaukšta žole apaugęs gruntas; Visa teritorija apaugusi reta (prasišviečia plikas gruntas) neaukšta žole Teritorija neužstatyta statiniais
	Atviro ar reta žole apaugusio grunto ploto užsodinimas (ar apaugimas) mišku	Teritorija neužsodinta mišku; Mišku užsodinta iki 1/3 teritorijos.

Pievinė lingė (*Circus pygargus*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Pievinė lingė (<i>Circus pygargus</i>)	Patinai maitinantys pateles	Įvertinamas porų skaičius, kuris yra vietinės perinčios populiacijos dydžio mato vienetas. Porų skaičius įvertinamas skaičiuojant poras tuoktuvinių skrydžių metu ir patinų maitinamas pateles. Faktiškai patelės maitinimo atvejis jau parodo, kad pora peri.
	Perėjimui tinkamų buveinių iššienautas plotas	Augalija nebuvo šienaujama; Iššienauta iki 1/3 nendryno ploto
	Perėjimui tinkamų buveinių augalijos išdegintas plotas	Augalija nebuvo deginama; Išdeginta iki 1/3 augalijos ploto
	Perėjimui tinkamų buveinių apsemtos augalijos plotas	Visa augalija apsemta; Sausumoje auga iki 1/3 aukštosios augalijos ploto

Paprastoji medšarkė (*Lanius collurio*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Paprastoji medšarkė (<i>Lanius collurio</i>)	Pavieniai individai	Apskaitų metu registruojami stebėti paukščiai, girdėta giesmė. Apskaitos vienetas yra paukščių pora. Stebimi pavieniai individai laikomi pora.
	Sumedėjusios augalijos kirtimai	Medžių, medžių grupių ir agrarinio kraštovaizdžio giraičių kirtimai nevykdyti
	Kraštovaizdžio pokytis (atvirų buveinių apsodinimas mišku)	Miško įveisimo atvejų esamose retmėse, aikštėse, ne miško žemėje nepastebėta
	Žemės ūkio veikla	Apskaitų sektoriuje nėra ariamos žemės

Lygutė (*Lullula arborea*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Lygutė (<i>Lullula arborea</i>)	Pavieniai individai	Apskaitų metu registruojami stebėti paukščiai, girdėta giesmė. Apskaitos vienetas yra paukščių pora. Stebimi pavieniai individai laikomi pora.
	Plotas, kuriame nevykdomi miško kirtimai kovo–liepos mėn. jaunuolynuose iki 20 metų	Jaunuolynuose iki 20 metų kovo–liepos mėn. kirtimai nevykdyti.
	Miško įveisimas rūšiai tinkamose retmėse, aikštėse, smėlynuose	Miško įveisimo faktų esamose retmėse, aikštėse, smėlynuose nepastebėta
	Atvirų vietų plotas miškingame kraštovaizdyje	Atvirų vietų yra daugiau nei 2 ha 100 ha miško
	Iki 5 m. amžiaus plyno ir atvejinio kirtimo kirtavietės	Daugiau nei 65 proc. matytų pagrindinių kirtimų kirtaviečių paliekamos savaime želti arba vertintos mažiau nei 5 kirtavietės
	Pesticidų naudojimas	Potencialiai žalingų pesticidų naudojimo atvejų nežinoma/nepastebėta
	Kirtaviečių dydis	Dauguma kirtaviečių yra daug didesnės nei 4 ha

Pilkoji meleta (*Picus canus*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Pilkoji meleta (<i>Picus canus</i>)	Pavieniai individai	Apskaitų metu registruojami stebėti paukščiai, girdėta giesmė. Apskaitos vienetas yra paukščių pora. Stebimi pavieniai individai laikomi pora.

	Miško kirtimai paukščių perėjimo metu (balandžio – birželio mėn.)	Kirtimai balandžio–birželio mėn. visoje teritorijoje nevykdomi
	Medynų amžiaus struktūra	Brandžių medynų yra daug daugiau nei 25 proc.
	Pagrindinių kirtimų intensyvumas	Kirtaviečių ir jaunuolynų (iki 2 m aukščio) nėra arba jie sudaro nedidelę dalį (iki 10 proc.)
	Plynose kirtavietėse paliktų biologinės įvairovės medžių skaičius	Visose plynose kirtavietėse paliekamas pakankamas biologinės įvairovės medžių skaičius
	Negyvosios medienos kiekis	Stambios negyvosios medienos daug, ji nėra šalinama

Mėlyngurklė (*Luscinia svecica*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Mėlyngurklė (<i>Luscinia svecica</i>)	Giedančių patinų skaičius	Perinčių porų gausumas vertinamas pagal giedančių patinų skaičių
	Buveinių mozaikiškumo sumažėjimas	Užaugusių ir atvirų erdvių santykis apylygis (mozaikiškumas maksimalus, buveinės išsaugotos)

Tikutis (*Tringa glareola*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Tikutis (<i>Tringa glareola</i>)	Individualias teritorijas užsiėmę paukščiai	Registruojama individualias teritorijas užsiėmę (giedantys, nerimaujantys) paukščiai. Pirmosios apskaitos metu stebėti poros tuoktuviniai skrydžiai ir giesmės bei antrosios apskaitos metu pastebėti nerimaujantys ar nuo lizdo pabaidyti paukščiai yra poros perėjimo fakto įrodymas.
	Veisimosi buveinių hidrologinis režimas	Teritorija neapsemta, bet šlapia (einant batai apsemiami vandens) Visa teritorija sekliai apsemta, tačiau gausiai kyšo kiminų kupstai (<10 cm) Iki 1/3 teritorijos giliai apsemta (>10 cm)

Mažasis erelis rėksnys (*Aquila pomarina*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Mažasis erelis rėksnys (<i>Aquila pomarina</i>)	Paukščių užimti lizdai	Registruojamos mažųjų erelių rėksnių poros, jų individualios teritorijos, užimtos lizdavietės arba potencialios lizdavietės (kai stebėta paukščių pora, tačiau lizdavietė nerasta). Registruojami užimti šių paukščių lizdai arba stebėti išaugę jaunikliai. Stebimos rūšies perinčių porų gausumas PAST vertinamas tik remiantis aptiktais arba numanomais lizdais (jei lizdas nerastas, tačiau paukščių elgsena rodo, kad jis tikrai turėtų būti).

	Atvirų buveinių užaugimas sumedėjusia augalija	Atviras kraštovaizdis neužauga sumedėjusia augalija
	Miško įveisimas žemės ūkio paskirties žemėje	Miško įveisimo faktų nepastebėta
	Žemės ūkio veiklos pobūdis	Matomumo ribose apie apskaitos tašką dominuoja pievos ir ganyklos
	Miško ūkinės veiklos vykdymas	Miško ūkinės veiklos nenustatyta

Tulžys (*Alcedo atthis*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Tulžys (<i>Alcedo atthis</i>)	Visi stebimi paukščiai	Registruojami visi pastebėti paukščiai, tačiau duomenų analizės metu šis rodiklis verčiamas į santykinio gausumo palyginimams labiau tinkamą rodiklį – individų ar perinčių porų skaičių, tenkantį dešimčiai maršruto kilometrų.
	Stovyklavimas vandens telkinio pakrantėje ne rekreacijai skirtose zonose apskaitų metu	Apskaitos metu vandens telkinio pakrantėse ne rekreacijai skirtose zonose nepastebėta stovyklaujančių žmonių ar jų veiklos pėdsakų
	Atvirų eroduojančių krantų plotas	Ne mažiau kaip 50 proc. atodangų ir stačių krantų ploto yra atviri

VABZDŽIAI

Didysis auksinukas (*Lycaena dispar*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Didysis auksinukas (<i>Lycaena dispar</i>)	Suaugėliai	Stebimi suaugėliai, nustatomas individų skaičius (skraidantys, tupintys imago) Daugiau nei 5 drugiai 100 m. stebėjimo transekte
	Sumedėjusių augalų plotas buveinėje	Sumedėjusios augalijos projekcinis padengimas ne daugiau kaip 5–20 %
	Tinkamos buveinės (drėgnų paežerių, paupių pievų, pamiškių) plotas	Tinkamos buveinės plotas daugiau kaip 1 ha
	Ūkininkavimo intensyvumas	Ganoma 1 SG/ha nuginoma mažiau kaip pusė pievos ploto/arba/ir šienaujama pramečiui

	Drugių vikšrų mitybiniai augalai 10 × 10 m plote	Daugiau nei 5 mitybiniai augalai tolygiai pasiskirstę stebėjimo transekte.
--	--	--

Pleištinė skėtė (*Ophiogomphus cecilia*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Pleištinė skėtė (<i>Ophiogomphus cecilia</i>)	Ekzuvijų (išnarų) ir skraidančių suaugėlių gausumas	Registruojamas egzuvijų (išnarų) gausumas (vienetų skaičius) ir skraidančių suaugėlių gausumas (individų skaičius veisimosi ir maitinimosi vietose (jei tos vietos žinomos))
	Žvyro/smėlio dalis vandens telkinio dugno plote	Žvyro/smėlio dalis vandens telkinio dugno plote apima 30–60 %
	Vandens ir pakrantės juostos apšvietimas	Vandens ir pakrantės juosta apšvieta tiesioginių saulės spindulių 70 – 90 %
	Vandens telkinio dugno dumblių augimas	Vandens telkinio dugno dumblių augimas nevyksta
	Apaugimas sumedėjusia augalija ir nendrėmis (500 m spinduliu nuo vandens telkinio pakrantės)	Miškas pakrantėje sudaro atskirus gojelius, nendrių nėra
	Vandens tėkmės reguliacija ir krantų pakeitimai	Vandens tėkmės reguliacija ir krantų pakeitimai nestebimi

Šarvuotoji skėtė (*Leucorrhinia pectoralis*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Šarvuotoji skėtė (<i>Leucorrhinia pectoralis</i>)	Ekzuvijų (išnarų) ir skraidančių suaugėlių gausumas	Registruojami skraidantys pavieniai / tupintys šarvuotosios skėtės suaugėliai patinai, taip pat tandemai / (sukibę patinai su patelėmis); vandens telkinio pakrantėje skaičiuojamos išnaros.
	Vandens telkinio paviršiaus padengimas vandens augalais	Vandens telkinio paviršiaus padengimas vandens augalais 40 – 60 %
	Vandens telkinio apšviečiamas plotas	Vandens telkinio apšviečiamas plotas 80 %
	Natūrali aplinka – iki 100 m atstumu nuo telkinio	> 90 %
	Vandens lygio svyravimai	Vandens lygio svyravimų nėra
	Žuvis vandens telkinyje	Žuvų vandens telkinyje nėra

Auksuotoji šaškytė (*Euphydryas aurinia*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Auksuotoji šaškytė (<i>Euphydryas aurinaria</i>)	Suaugėlių gausumas	Registruojami skraidantys pavieniai / tupintys suaugėliai
	Sumedėjusios augalijos projekcinis padengimas	Sumedėjusios augalijos projekcinis padengimas 5-20 %
	Tinkamos buveinės plotas	Tinkamos buveinės plotas daugiau kaip 1 ha
	Buveinių izoliacija	Šalia ar iki 1 km atstumu yra tinkamų buveinių
	Ūkininkavimo intensyvumas	1 SG/ha; nuginoma mažiau kaip pusė pievos ploto/arba/ir šienaujama pramečiui
	Hidrologinis režimas	Buveinėje yra aukštas vandens lygis (drėgna)
	Druogių vikšrų mitybiniai augalai	Daugiau nei 20 mitybinių augalų tolygiai pasiskirsčiusių stebėjimo plote 10 m ²

Raudonpilvė kūmutė (*Bombina bombina*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Raudonpilvė kūmutė (<i>Bombina bombina</i>)	Patinų balsai	Stebėjimo metu pirmiausiai identifikuojamos nerštavietės pagal patinų balsus (yra, nėra). Nustatoma patinų gausa remiantis jų balsais bei suaugėlių vizualiniais stebėjimais.
	Vandens telkinio gylis	Vandens telkinyje yra gilesnių ir seklesnių zonų
	Augalijos vieta vandens telkinyje	Vandens telkinyje yra povandeninė augalija
	Panašūs vandens telkiniai netoliese (500 m zonoje)	Greta (500 m zonoje) daug panašių tinkamų vandens telkinių
	Vandens telkinio krantų nuožulnumas	Vandens telkinys nuožulniais krantais (5°–25°) nuožulnumu
	Atviro vandens paviršiaus plotas	Atviras vandens paviršius užima 10 %–40 %
	Vandens telkinio plotas pavėsyje	< 20 % vandens telkinio nuolat pavėsyje
	Nerštavietės aplinkos (300 m spinduliu) natūralumas	Nerštavietės aplinka (300 m spinduliu) nefragmentuota keliais, natūrali

Kartuolė (*Rhodeus sericeus*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Kartuolė (<i>Rhodeus sericeus</i>)	Sugautų individų skaičius	Stebėjimas atliekamas liepos mėnesio antroje pusėje – rugsėjo mėnesį, elektros žūklės metodu. Pasirinktoje, netrumpesnėje kaip 100 m upės atkarpoje (matuojant pagal kranto liniją) elektros žūklės aparatu gaudoma 2 kartus iš eilės, 15 min. intervalais. Jeigu pirmojo gaudymo metu pasirinktoje atkarpoje kartuolių neaptinkama, antrą kartą toje pat atkarpoje nebegaudoma, stebėjimas kartojamas gretimai esančioje atkarpoje. Jeigu per tris apskaitos pastangas (apgaudžius ≥ 300 m bendro ilgio atkarpą) kartuolių neaptinkama, daroma išvada, kad jų stebimoje vietovėje nėra.
	Dvigeldžių moliuskų kiekis nerštavietėse	Kartuolės vystymosi cikle dalyvauja dvigeldžiai moliuskai. Todėl buveinės, esančios geros būklės, aplinkoje turi būti sutinkami dvigeldžiai moliuskai. Vertinant buveinės būklę, stebimas gyvų moliuskų gausumas (individų skaičius m^2). Stebėjimai atliekami kartą metuose, liepos–rugpjūčio mėnesiais.

Paprastasis kirtiklis (*Cobitis taenia*)

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Paprastasis kirtiklis (<i>Cobitis taenia</i>)	Sugautų individų skaičius	Stebėjimų metu registruojamas individų gausumas ir nustatomas jų tankis ploto vienetui (ind./100m ²).

ŽINDUOLIAI

Kūdrinis pelėausis (*Myotis dasycneme*)

Kūdrinio pelėausio žiemaviečių būklės stebėseną

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Kūdrinis pelėausis (<i>Myotis dasycneme</i>)	Žiemojančių kūdrinių pelėausių skaičius	Žiemavietėje stebimas žiemojančių kūdrinių pelėausių skaičius (gausumas) ir jis registruojamas du kartus per metus (rekomenduojama kas treji metai).
	Santykinė oro drėgmė	
	Temperatūra	

	Rasos taškas	
--	--------------	--

Europinis plačiaausis (*Barbastella barbastellus*)

Europinio plačiaausio žiemaviečių būklės stebėseną

Stebėsenos objektas	Stebėsenos indikatorius	Renkamų duomenų aprašymas stebėsenos rodiklio vertei nustatyti
Europinis plačiaausis (<i>Barbastella barbastellus</i>)	Žiemojančių kūdrinių pelėausių skaičius	Žiemavietėje stebimas žiemojančių kūdrinių pelėausių skaičius (gausumas) ir jis registruojamas du kartus per metus (rekomenduojama kas treji metai).
	Santykinė oro drėgmė	
	Rasos taškas	
	Temperatūra	